

Милица Мићић-Димовска

МОЈ ОТАЦ

Бледило мог оца граничи се са бледилом танких ледених скрама које се ухвате на површини валова испод наше пумпе у дворишту за време првих мразева. Да, оних ледених скрама ишараних минуциозним сплетом напуклина које упоређујем с браздама утиснутим на лицу мог оца. Не само с браздама, већ и с оном крхком маском хладне углађености његовог лица, која је понекад плашила људе, а иза које се крила усамљеничка несигурност мог оца. Могао је имати педесетак година тада, ја сам тек била кренула у други разред. И знала сам већ да рачунам, да сабирам и одузимам. Пре слова, научила сам бројеве. Захваљујући оцу. Он је инсистирао на рачуну. Бројеви су исти свуда у свету, говорио ми је терајући ме да их уписујем у коцкице на страницама рачунских нотеса. Понекад би ми сам ишпартао празне листове мрежом квадратића, служећи се лењиром. Уживао је у том послу. Занет у њега, повијене главе с које би се одвојили праменови његове светлосмеђе косе и нежно се њихали у ваздуху, лебдели меко као сасе у води, лица готово преполовљеног оквиром наочара, коштаном оквиром у којем су дебела стакла продужавала очеве трепавице, појачавала никотинску боју његових беоњача прошараних модрим жилицама, а у бледоплавим дужицама откривала мрке и зелене мрљице. Увек у оделу, не најновијем, али чистом, испегланом. Пазио је на буг ногавица, на ивице рукава с којих је скидао трагове ношења, онај бајати сјај

који настаје услед сталног додиривања штотофа и коже надланице. Скидао га је гужвицом вате намоченом у бензин. Мирис бензина би се још дуго потом осећао у соби. Од тог мириса би ме обузимало неко нестрпљење, трема, учинило би ми се да се налазимо на аутобуској станици и да ћемо сваког тренутка ући у аутобус за који имамо резервисане карте и који ће нас одвести до морске обале на којој моја мама ужива да лежи потрбушке, смакнутих бретела горњег дела купаћег костима. Пошто би завршио чишћење манжетни, отац би, с осмехом, готово бећарским, рекао:

„Док још постоје бензинска испарења у соби, шибице не смемо палити, осим ако нећемо да нам кућа нестане у пламену.” При том би његов израз лица откривао да му годи таква могућност. Понекад је и кравате чистио бензином, кравате чије је дупле крајеве спајао држачем од сјајног метала, налик на какву прецизну пинцету. Волео је ископнелост одеће коју је носио по кући. Па чак и она одела која је носио на послу, одела која нису била деградирана на кућни амбијент, у којима је седео на своме радном месту, у рачуноводствима разних фирми, имала су на себи печат устајалости, педантне устајалости, нечег истрошеног иако је материјал био сасвим очуван, или чак сасвим нов. Ископнелост и педантна устајалост се слажу с углађеношћу, такође очевом особином. Његова углађеност деловала је одбојно. Био је претерано учтив према познаницима и колегама с посла. Стрепела сам посматрајући га како се претвара пред људима. Стрепела сам да га људи не прозру. Његова одбрамбена углађеност прелазила је у хладну љубазност чим би се нашао у друштву оних које је сматрао скоројевићима и мутиводама. Није подносио ни близину корпулентних људи, увек је држао размак између себе и њих. Понекад би се сав пресамитио пред саговорником. Његова пресамићеност је могла заварати људе, завести их да помисле како се он то угиба да би им се додворио, готово из неког комплекса ниже вредности. Али, он је ценио себе, и из самоуважавања се снисходио... Презирао је људе, гадио их се и то се одражавало на његовим устима која су увек била помало искривљена. Само када смо му бака и ја правиле друштво, лице би му се откравило, израз разнежености и брижности би избио на површину, али на кратко. Заменила би га нека строгост помешана са малодушношћу. При том би крио поглед од нас, као кривац свестан своје кривице, који се помирио с њом. Био је крив за гашење лозе, више не силом прилика крив, већ својом вољом. Мој отац је одлучио да буде последњи Томановић. Више није прилазио својој жени. Моја мајка је од тога правила представу. Могли смо, бака и ја, да чујемо како се руга мужу, подсмева му се прво, а затим почиње да се љути, праска, претећи му осветом. „Видећеш ти шта ја могу... Левом и десном ћеш се крстити од чуда, али тако ти и треба!” „Простакушо!” Глас мог оца је стегнут,

контролисано миран. Она му пркосно, хвалисаво додацује: „И моја мама је била простакуша, и мој отац, и моји рођаци, и било ми је лепо с њима, док ми овде, у овој кући, никада није било лепо, никада!”

*

Одвратност моје мајке према породичним албумима њене свекрве прелази у махнитост. Она упада у собу у коју смо се повукле бака и ја да на миру разгледамо огроман албум с кожним корицама украшеним рељефним шарама. У њему су изложене разгледнице и фотографије од тврдог жућкастог картона чијим ивицама увек помало цепнемо доње и горње углове џепа из којих их извлачимо, као некакве птице из крлетки, да бисмо их могле боље осмотрити или завирити у поруке на њиховој полеђини. Сећам се да ми је бака, баш у тренутку једног од тих разјарених упада моје маме у собу, читала реченицу исписану китњастим словима на репродукцији слике која је представљала две лепе женске особе, једну старију, иако младолику, која је својим телом заштитнички наткриљавала млађу. Очигледно, беху у питању мајка и ћерка, у неком идеалном смислу. „Wenn du noch eine Mutter hast, so danke Gott und bei zufrieden”, бака је певуцкајући изговорила те немачке речи, али није стигла да ми их преведе, јер је моја мајка бридом шаке оборила албум на под, затим је стала на њега и тријумфално затоптала ногама по његовим корицама. У том тренутку албум ме је подсетио на неку циновску корњачу спљоштеног оклопа. Пошто би искалила свој бес, моја мама би, као и обично, демонстративно напуштала кућу лишавајући нас свог присуства и онда би мој отац преузимао на себе све њене послове у кухињи обављајући их врло систематично и педантно како би заслужио похвалу од своје мајке, похвалу која би најчешће гласила: „Конечно у овој кухињи има реда.”